

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/186/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115209653
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4115209653.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Doležajovej a sudkýň JUDr. Dagmar Podhorcovej a JUDr. Marty Polyákovej, v právnej veci žalobkyne: F. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom U., Q. XXX/X, zast. Advokátska kancelária JUDr. CIMRÁK s.r.o., so sídlom Nitra, Štefánikova 7, IČO: 36 868 876, proti žalovanej: K. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom U., Q. XXX/X, t. č. bytom Q., T. X/XX, zast. JUDr. Máriou Jakubíkovou, advokátkou so sídlom Nitra, Fr. Mojtu 43, o vrátenie daru, o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 22. 11. 2016 č. k. 12C/196/2015-113 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovanej priznáva nárok náhradu trov konania v plnom rozsahu.

II. Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Konštatoval, že žalobkyňa sa vo veci samej domáhala vrátenia daru, jej žalobu zamietol a zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanej náhradu trov konania vo výške 669,44 eura, proti rozsudku podala žalobkyňa odvolanie v časti trov konania a odvolací súd uznesením č. k. 6Co/45/2016-94 zo dňa 31. 05. 2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa náhrady trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Právne svoje rozhodnutie oprel o ust. § 255 ods. 1 a § 257 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP). Po tom, čo poskytol teoreticko-právny výklad podmienok pre použitie § 257 CSP, ktorý umožňuje súdu nepriznať náhradu trov konania úspešnej strane sporu z dôvodov hodných osobitného zreteľa, dospel k záveru, že v predmetnej veci je dôvod pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanej i napriek jej úspechu v konaní. Učinil tak po zistení, že na strane žalobkyne sú výnimočné dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré vzhliadol v tom, že žalobkyňa je osobou vyššieho veku (72 rokov), trpí závažnými ochoreniami (vysoký krvný tlak a cukrovka), poberá starobný a vdovský dôchodok vo výške 356,30 eura, ako aj v okolnostiach danej veci, pretože sa jedná o spor medzi matkou a dcérou.

2. Uznesenie súdu prvej inštancie napadla odvolaním žalovaná pre nesprávne právne posúdenie veci. Nestotožnila sa s dôvodmi, v ktorých súd prvej inštancie vzhliadol dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré jej nebolo priznané právo na náhradu trov konania ako úspešnej strane v konaní. Tvrdila, že podanie žaloby žalobkyňou bolo prejavom šikanózneho výkonu práva, ktorý neprimerane zasiahol do jej subjektívnych práv a oprávnených záujmov, keďže žalobkyňa si musela byť vedomá zrejmej neúspešnosti žaloby a tiež následkov s tým spojených v podobe nákladov súdneho konania a takýto výkon práva preto nemôže požívať ochranu. Poukázala na to, že žiadne z tvrdení žalobkyne neboli v konaní preukázané a boli len vykonštruované, prejednávaná vec bola výsledkom ich narušených vzájomných vzťahov, žalobkyňa zneužila súdne konanie ako možnosť zasahovať do jej osobných záležitostí, čo vylučuje v danom prípade uplatnenie § 257 CSP. Za otázku považovala i finančnú situáciu žalobkyne, ktorá bola v odvolacom konaní zastúpená splnomocneným právnym zástupcom, hoci mohla požiadať o bezplatnú právnu pomoc prostredníctvom Centra právnej pomoci. Vyjadrila presvedčenie, že úmyslom žalobkyne bolo zasiahnuť

do vyporiadania BSM medzi ňou a jej bývalým manželom, ktorý žije v súčasnosti v domácnosti so žalobkyňou. Za dôkaz toho považovala okolnosť, že po podpísaní dohody o vyporiadaní BSM a kúpnej zmluvy ohľadne sporných nehnuteľností, žalobkyňa odvolanie vo veci vzala späť. Napadnuté uznesenie žiadala zmeniť a priznať jej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. K odvolaniu žalovanej sa vyjadrila žalobkyňa písomným podaním, v ktorom sa stotožnila s napadnutým uznesením a jeho odôvodnením označiac ho za dostatočné, zrozumiteľné, presvedčivé a právne relevantné. Nesúhlasila s názorom žalovanej, že samotné podanie žaloby o vrátenie daru je šikanóznym výkonom práva, keď zvolila zákonný postup v zmysle ust. § 630 Občianskeho zákonníka. Podotkla, že jej zastúpenie zvoleným advokátom v odvolacom konaní nespochybňuje jej finančnú situáciu deklarovanú v žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, poukázala aj na ust. § 24 ods. 4 zák. č. 586/2003 Z. z. o možnosti advokáta poskytnúť právne služby za zníženú odmenu alebo bezplatne, avšak s ohľadom na ust. § 23 ods. 1 Zákona o advokácii nie je možné vyjadrovať sa k odmene dohodnutej medzi ňou a advokátom. Súdom prvej inštancie zohľadnené dôvody hodné osobitného zreteľa si osvojila ako dostatočné na nepriznanie náhrady trov konania žalovanej, keď samotné podanie žaloby proti dcére bolo pre ňu neúnosne stresujúcou situáciou zapríčinenou hrubým porušením dobrých mravov zo strany žalovanej. Správne súd prvej inštancie vychádzal pri aplikácii § 257 CSP z dokladov doložených k jej plnej moci o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, ktoré jej bolo i uznesením súdu prvej inštancie priznané. Bolo by tak v rozpore so zásadou právnej istoty deklarovanou v čl. 2 ods. 2 CSP, pokiaľ by nebol braný zreteľ na jej preukázanú zlú ekonomickú situáciu, ako aj celkový kontext a príčinu sporu. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

4. Odvolací súd po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

5. Predmetom konania v danej veci bola žaloba žalobkyne, ktorou sa od žalovanej domáhala vrátenia daru a to spoluvlastníckeho podielu v 1-ici k ňou špecifikovaným nehnuteľnostiam v kat. úz. H.ý U. zapísaných na LV č. XXX. Rozsudkom súdu prvej inštancie zo dňa 14.10.2015 č. k. 12C/196/2015-47 bola žaloba žalobkyne zamietnutá a bola jej uložená povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania vo výške 669,44 eura, do 3 dní od jeho právoplatnosti k rukám jej právnej zástupkyne. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 6Co/45/2016-94 zo dňa 31. 05. 2016 odvolacie konanie zastavil a rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa náhrady trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne napadnutým uznesením, ktoré je predmetom tohto odvolacieho konania, súd prvej inštancie opätovne rozhodol o trovách konania tak, že žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

6. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhrady trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

7. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

8. V posudzovanej veci ide v poradí už o druhé rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania po tom, čo jeho skoršie rozhodnutie v tejto časti bolo zrušené odvolacím súdom, keď súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní neposudzoval i existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnej žalovanej, na ktoré sa žalobkyňa osobitne odvolávala. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí podal i obširny teoreticko-právny výklad procesnej právnej úpravy týkajúcej sa rozhodovania o náhrade trov konania, ako i predpokladov aplikácie § 150 ods. 1 OSP, umožňujúcej súdu z dôvodov hodných osobitného zreteľa nepriznanie náhrady trov konania v konaní úspešnej strane sporu. I keď v čase rozhodovania odvolacieho súdu platila zákonná úprava Občianskeho súdneho poriadku, ktorá od 01. 07. 2016 bola nahradená Civilným sporovým poriadkom, výklad podaný odvolacím súdom v tomto smere je potrebné považovať za naďalej dopadajúci i na súčasnú právnu úpravu, z ktorého dôvodu ho odvolací súd nebude duplicitne opakovať, a preto naň len v ďalšom odkazuje.

9. V tejto súvislosti len zvyrazňuje, že trovy konania sú výdavky, ktoré vznikajú subjektom konania pri uskutočňovaní jednotlivých procesných úkonov počas konania, tieto plnia dôležité funkcie pri prevencii a

sú zároveň aj sankciou za neúspech v konaní, alebo za chybné vedenie konania. Trovy konania chránia pred šikanóznym vedením sporov a svojvoľným uplatňovaním alebo bránením práva. V sporových konaniach sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu, t.j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov proti neúspešnej strane. Oslobodenie od povinnosti nahradiť trovy konania úspešnej strane nie je možné, a to ani v prípade, ak bolo neúspešnej strane priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (toto sa vzťahuje len na jej prípadnú poplatkovú povinnosť) a nezabavuje ju to povinnosti nahradiť trovy konania úspešnej strane. Úspech vo veci sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritórneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, t.j. ak sa jeho žalobe vyhovel v plnom rozsahu. Strana, ktorá mala plný úspech vo veci, má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Výnimkou zo zásady zodpovednosti za výsledok je ust. § 257 CSP, ktoré umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných osobitného zreteľa strane sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. Úvaha súdu, či ide o výnimočný prípad a či existujú dôvody hodné osobitného zreteľa musí vždy zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočnú povahu. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je významným z hľadiska aplikácie § 257 CSP nielen charakter konania alebo charakter procesnej situácie, ale i okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na náhradu, postoj strán v konaní, pričom je potrebné prihliadať k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán. Je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej strany. Vo všeobecnosti možno zhrnúť, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný a či možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu, keď mal v konaní úspech. Odvolací súd tiež poukazuje i na ustálenú judikatúru, podľa ktorej toto ustanovenie nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľie), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadať kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. januára 2010 sp. zn. 2 MCdo 17/2009).

10. V súdnej veci niet sporu o tom, že žalovaná mala vo veci plný úspech, keď žaloba žalobkyne bola rozsudkom súdu prvej inštancie zo dňa 14. 10. 2015 č. k. 12C/196/2015-47 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 31. 05. 2016 č. k. 6Co/45/2016-94 v celom rozsahu zamietnutá. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania tak bol dôvodný postup podľa § 255 ods. 1 CSP a priznanie, v konaní plne úspešnej žalovanej, náhrady trov konania. Odvolací súd hodnotiac vec i z hľadiska aplikácie ust. § 257 CSP vo svetle zhora podaných východísk, na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru o neexistencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania žalovanej. Pokiaľ súd prvej inštancie dôvody hodné osobitného zreteľa vzhliadol vo veku žalobkyne, v jej neuspokojivom zdravotnom stave, sociálnom statuse ako dôchodkyne s príjmom 356,30 eura mesačne, ako i v charaktere sporu medzi matkou a dcérou, tieto okolnosti v kontexte i s okolnosťami na strane žalovanej nenapĺňajú charakter dôvodov hodných osobitného zreteľa. V tomto smere je významné, že žalovanej Rozhodnutím Centra právnej pomoci zo dňa 30. 09. 2015 sp. zn. 11470/2015-KaNR (čl. 37 spisu) bol priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a za advokátku na zastupovanie v tomto spore jej bola určená JUDr. Mária Jakubíková, a to s ohľadom na sociálne postavenie žalovanej. Navyše žalovanej dňa 01. 04. 2016 pribudla, okrem vyživovacej povinnosti k mal. W. F. určenej rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 16. 10. 2014 č. k. 13P/316/2014-48 i vyživovacia povinnosť k mal. C. C. (rodný list na čl. 104 spisu), s ktorou je na rodičovskej dovolenke a jej príjem je reprezentovaný rodičovským príspevkom vo výške 203,20 eura mesačne. Porovnávajúc sociálnu situáciu žalobkyne a žalovanej je tak zrejmé, že žalovanej sociálna situácia je ťaživejšia ako na strane žalobkyne. Keďže zásade spravodlivosti a rovnosti strán v konaní zodpovedá nutnosť prihliadnuť na sociálne postavenie oboch strán sporu, nízky príjem žalobkyne tak nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa z hľadiska použitia § 257 CSP. Dôvodom hodným osobitného zreteľa pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalovanej nie je ani charakter sporu, vedený medzi matkou a dcérou, pretože príbuzenský vzťah je obojstranný a zasahuje rovnako do citovej sféry oboch zúčastnených strán, pričom v konaní nebolo preskúmané žalobkyňou tvrdené hrubé porušenie dobrých mravov zo strany žalovanej, keď k zamietnutiu žaloby viedol vadný žalobný petít. Žalobkyňou uvádzané správanie sa žalovanej voči nej, napĺňajúce znaky hrubého porušovania dobrých mravov umožňujúce darcovi domáhať sa vrátenia daru

v zmysle § 630 OZ je tak len v rovine jej tvrdení a preukázané nebolo. Za danej situácie, len samotný vek žalobkyne a jej zdravotný stav nepredstavujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by súd výnimočne nepriznal v konaní úspešnej žalovanej náhradu trov konania. S ohľadom na okolnosti prípadu tak v konečnom dôsledku ani nemožno od žalovanej spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášala bez nároku na ich náhradu. Pokiaľ teda nebola zistená existencia podmienok hodných osobitného zreteľa pre aplikáciu § 257 CSP v danom prípade, pri rozhodovaní o náhrade trov konania bolo potrebné postupovať podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovanej priznať nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

11. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

12. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a s ohľadom na plný úspech žalovanej i v odvolacom konaní žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov prvoinštančného ako i odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).